

опитування, сьогодні економіку в загальноосвітніх школах викладають, в основному, вчителі географії (біля 65 %). Це за умови, що не в усіх школах економіка внесена до навчального плану як окремий предмет. Викладають економіку й учителі історії або правознавства. Вчителі, педагогічний стаж яких становить від 1 до 3 років, складають біля 7 % опитаних. Тобто, актуальною залишається проблема підготовки майбутніх викладачів економіки і потреба в них зростатиме. Сьогодні загальноосвітня та вища школа потребує висококваліфікованого фахівця, спроможного реалізувати свій творчий потенціал, що забезпечить його мобільність не лише на внутрішньому, а й на загальноєвропейському ринку праці, з одного боку, та сприятиме ефективному функціонуванню та розвитку освітнього середовища, з іншого.

Серед можливих шляхів досягнення бажаного результату процесу підготовки майбутніх викладачів економіки є забезпечення оволодіння студентами технологіями активного розвиваючого навчання економічних дисциплін. Систематичне та цілеспрямоване навчання дидактичних засад та практичних аспектів застосування активних методів і методик навчання економіки, яке здійснюється викладачами кафедри педагогіки та психології під час реалізації навчальних курсів «Методика викладання економіки», «Психологія діяльності та навчальний менеджмент», «Комунікативні процеси у навчанні», спрямоване на формування таких практичних умінь і навичок, які забезпечують високий рівень професійності майбутнього викладача економіки, його спроможність швидкої адаптації до умов реального освітнього середовища та потребу і можливість творчої діяльності.

М. М. Горнічар, асистент кафедри політичної економії обліково-економічних факультетів

ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВПЛИВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЕКОНОМІЧНЕ ЖИТТЯ СУСПІЛЬСТВА

Одна з характерних особливостей сучасного періоду розвитку цивілізації полягає в стрімкій зміні оточуючого світу. При цьому масштаби змін, що відбуваються в усіх сферах життєдіяльності суспільства, настільки значні, а їх соціально-економічні наслідки настільки радикальні, що досить обґрунтовано можна говорити про нову глобальну проблему розвитку людства — проблему людини у новому світі.

Сутність цієї проблеми в тому, що суспільне розуміння мільйонів наших співвітчизників, рівень їх професійних знань та навичок, а також ступінь розвитку загальної культури суспільства, зокрема й інформаційної культури, починає все більше відставати від темпів розвитку науково-технічного прогресу та кроків інформаційної революції, і вже більше не відповідає новим умовам існування людства. Одним з соціальних потрясінь стрімкого технологічного розвитку суспільства є загальна криза системи освіти. Головна проблема тут у неадекватності змісту освіти, а також масштабів та рівня розвитку освітніх систем — постіндустріальному вектору цивілізаційного розвитку.

Нині вкрай необхідні не просто підвищення рівня освіченості людей, а й формування нового типу інтелекту, нового типу мислення, що визначатимуть ставлення людей до економічних, технологічних, соціальних та інформаційних реалій світу, які так стрімко змінюються.

І це не лише теоретична проблема, адже основою класового поділу сучасного соціуму є освіченість людей та володіння знаннями. Ось тут неможливо не погодитися з відомим японським соціологом Ф. Фукуямою: «Соціальна нерівність виникає в результаті нерівноправного доступу до освіти; неосвіченість — вічний супутник громадян другого сорту». Нині вже не суспільство, не соціальні відносини роблять людину представником владарюючого класу, вже сама людина формує себе як носія якостей, що роблять її представником вищої соціальної верстви.

Є одна характеристика інформаційної революції, що впливає не на окремі частини суспільного виробництва чи окремі соціальні процеси, а й безпосереднім чином створює нову економічну реальність. Через бурхливу експансію наукомістких галузей багато дослідників почало виокремлювати як самостійний «інформаційний сектор», до якого входять передові галузі матеріального виробництва, що забезпечують технологічний прогрес: послуги комунікацій та зв'язку, виробництво інформаційних технологій й програмного забезпечення, а також, що найважливіше для даного дослідження, — різноманітні сфери освіти.

Завдяки інформаційній революції та становленню постіндустріального суспільства інформація стала найдемократичнішим джерелом влади («Хто володіє інформацією, той володіє світом»), адже всі мають до неї доступ, а монополія на неї майже неможлива. Проте водночас інформація є і найдемократичнішим фактором виробництва, бо доступ до неї зовсім не означає володіння нею. На відміну від решти ресурсів інформація є вибірковою рідкістю того

рівня, який і наділяє володаря цього ресурсу справжньою владою. Тобто специфіка соціально-особистісних якостей людини, її світогляд, умови її розвитку, психологічні характеристики, здатність до узагальнень, пам'ять — усе те, що називається інтелектом і що слугує самою формою існування інформації та знань, — усе це і є головним чинником, що лімітує та обмежує можливість володіння і користування цим ресурсом. Уперше в історії умовою приналежності до вищої соціальної касты, як відмічалось вище, стає не право розпоряджатися благом, а можливість ним скористатися.

В майбутньому освіта повинна стати неперервним процесом, що буде продовжуватися протягом всього життя людини. Адже тільки так людина може адаптуватися до неперервних технологічних інновацій (здатність постійно оволодівати новими знаннями та спеціальностями професійної діяльності). Ширший розвиток порівняно з сучасним рівнем повинна отримати система вищої освіти. Вже сьогодні такі країни, як Японія, розглядають питання про перехід на початку XXI століття до загальної вищої освіти. Ця вимога зумовлена високим рівнем перспективних технологій, які акумулюють у собі передові досягнення науково-технічного прогресу і тому потребують для їх виготовлення і засвоєння висококваліфікованих спеціалістів.

Таким чином, основні відповіді на виклики XXI століття повинна дати саме система вищої освіти, яка в найближчі роки повинна бути суттєво змінена на основі нової освітянської парадигми, до адекватно змінених умов існування людства, а також реаліям науково-технічного та соціально-економічного розвитку.

Тому філософія освіти повинна виявляти двоєдину сутність освіти: як механізму (форми) відтворення культури та способу відтворення людини в її соціально-особистісних проявах. І людина повинна не лише засвоїти стереотипи та надбання попередників (культуру), а й сформувати себе у новій системі освіти XXI століття.

С. В. Горянська, канд. екон. наук,
доцент кафедри страхування

ОПТИМІЗАЦІЯ ЗМІСТУ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ»

Економічні процеси в Україні все більшою мірою набирають позитивного характеру. Тому найважливішим завданням вищої школи є створення ефективної системи підготовки фахівців загальноєвропейського рівня. Впровадження нових освітніх стандар-